

WAAROM BORGEN?

Heel wat immaterieel erfgoed leeft zonder dat we daar bij stilstaan. De mensen achter deze gebruiken, tradities, vakmanschap en zo meer, delen die praktijken vanzelf en geven het zo door. Spelers uit de **erfgoedsector** kunnen hen dan een extra **helpende hand en bijkomende impulsen geven**. Op andere momenten ondervinden beoefenaars en hun erfgoed meer uitdagingen om de dynamiek erin te houden. Dan betekent hulp een extra duwtje in de goede richting. In beide gevallen draagt men bij aan **een rijk ecosysteem van immaterieel-erfgoedpraktijken**.

Maar waarom is immaterieel erfgoed ondersteunen ook interessant voor musea, archieven, erfgoedbibliotheken, erfgoedcellen en andere dienstverleners zelf? Er zijn meerdere redenen voor te bedenken en hier volgen er enkele.

Immaterieel erfgoed bestaat in de handen, hoofden en harten van mensen. Je kan dus niet aan de slag gaan zonder hen erbij te betrekken. Op die manier is immaterieel erfgoed meteen een **mooi startpunt voor participatief werk en een dialoog** met uiteenlopende groepen, gemeenschappen en individu's in de samenleving.

Het contact en gesprek met de beoefenaars van immaterieel erfgoed kan een **actuele blik bieden** op het (doorgaans) meer stabiele materiële erfgoed. Immaterieel erfgoed leeft immers vandaag. Een aanzienlijk deel van collecties en bestanden komen uit een verleden. Hun vroegere gebruikswaarde wordt ingewisseld voor andere waarden zoals informatieve of herinneringswaarden. Een huwelijksakte is bijvoorbeeld niet langer een administratief bewijsstuk voor een getrouwd koppel, maar verandert in een bron voor genealogisch onderzoek. Vaak wenst men de materiële getuigen uit het verleden te conserveren om de bijbehorende informatie ook te behouden. De praktijken waarmee die stukken verbonden waren, zijn soms intussen geëvolueerd, soms ook niet. Huwelijksaktes bestaan nog steeds, maar zijn nu vaker digitaal. Langdurige relaties en huwelijksrituelen krijgen heel anders vorm vandaag dan honderd jaar geleden. Door erfgoedbeoefenaars te engageren bij de werking met collecties, verschuift men de aandacht van het verleden van de objecten en archiefstukken naar de betekenissen en het gebruik die ze in de hedendaagse maatschappij krijgen. Zo komen objecten, publicaties en archiefstukken terug meer tot leven. Ze **winnen aan betekenis en waarde** door die mensen die er vanuit hun ervaring het meeste over weten of er zich bij betrokken voelen. Die participatieve waardering is voor sommig erfgoed een prima voedingsbodem om verder de **brug te slaan naar de toekomst**, bijvoorbeeld door de introductie van andere beoefenaars en hun praktijken (bv. door een textielrestaurator het vaandel van een harmonie te laten restaureren zodat deze terug mee kan gaan bij optochten).

Door een goede verstandhouding met de immaterieel-erfgoedbeoefenaars creëert men een opening om collecties en archiefbestanden te actualiseren en verrijken door **toevoeging van nieuwe items**. Het **verzamelbeleid** krijgt zo mogelijk een **update** die vertrekt vanuit levendige ervaringsexpertises. Tegelijkertijd laat zo'n samenwerking de erfgoedbeoefenaars toe om vanuit gesprek zelf de context(en) en betekenissen van hun eigen erfgoed te **onderzoeken, verdiepen en begrijpen**.

Heel vaak bestaan er meerdere visies en expertises bij het levendig houden van immaterieel erfgoed. De beleving van erfgoedpraktijken is voor vele betrokkenen onderling verschillend. Zo zijn er heel veel manieren om brood te bakken en ook om het te eten. Het verbinden van immaterieel-erfgoedpraktijken aan collecties en archiefbestanden zorgt voor **meerstemmigheid**. Dat zorgt niet alleen voor een betere vertegenwoordiging van perspectieven **in de eigen verzamelingen**, maar ook voor een **grotere herkenbaarheid** van die verzamelingen **bij een breder publiek**. De individuele stemmen van erfgoedbeoefenaars zijn daarbij sterke bronnen voor een aantrekkelijke, genuanceerde en persoonlijke storytelling.

Waar er gepaste ruimte en lokalen aanwezig zijn bij erfgoedorganisaties, kunnen erfgoedbeoefenaars bijdragen aan een **multisensorische of actieve beleving die diepere sporen nalaat** dan het louter verstrekken van informatie. Een koor dat oude partituren tot leven brengt, biedt een andere kwaliteit van muziekbeleving dan een liedboek op een boekenstaander. Als je bezoekers of onderzoekers uitnodigt om mee te borduren, dan leren ze iets anders dan wanneer je borduursels in een toonkast presenteert. De soorten **erfgoedervaringen** die men kan

aanbieden in samenwerking met erfgoedbeoefenaars zijn **gevarieerder** en spreken daardoor meer mensen aan.

Ongetwijfeld zijn er nog veel andere kansen die hier niet aan bod komen. Het onderling afstemmen van hoe men samen rond immaterieel erfgoed aan de slag gaat, houdt minstens een verkenning in van de opties voor beide partijen.

MEER LEZEN?

Wegwijs waarden van immaterieel erfgoed

Deze bundel maakt je wegwijs in een aantal principes en stappen om immaterieel-erfgoedpraktijken te waarderen.

Past and Future Presencing in Museums. Four Cases of Engaging with Intangible Heritage from the Netherlands

Dit artikel verkent aan de hand van vier praktijkvoorbeelden enkele voordelen die er zijn wanneer musea erfgoedbeoefenaars ondersteunen bij het borgen van hun immaterieel-erfgoedpraktijken.

Kennisdossier borgen via erfgoedfuncties: inleidende teksten

Waarom dit kennisdossier: borgen via erfgoedfuncties?

Even stilstaan bij woorden: immaterieel erfgoed en borgen

Verantwoordelijkheidszin

Erfgoedfuncties

Herkennen en Verzamelen

Benoemen

In kaart brengen

Registreren

Documenteren

Verwerven

Selecteren

Trefwoord:

Meer weten:

[Kennisdossier: borgen via
erfgoedfuncties](#)